

Sygn. akt *XVII AmA 5/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>Sędzia SO Andrzej Turliński</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 6 listopada 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) S.A. w W.

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów***

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania (...) S.A. w W. od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30 grudnia 2015 r. Nr (...)

I. uchyla zaskarżoną decyzję;

II. stwierdza, że zaskarżona decyzja nie została wydana bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa;

III. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 2457 zł (dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt siedem złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu za pierwszą instancję oraz kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

Sędzia SO Andrzej Turliński

Sygn. akt XVII AmA 5/20

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK, pozwany) decyzją z dnia 30 grudnia 2015 r. Nr (...):

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów - powoływanej dalej jako uokik (j.t. Dz.U. z 2015 r. poz. 184 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2014 r. poz. 945) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji konsumentów działania (...) S.A. z siedzibą w W. (powoda), polegające na informowaniu konsumentów będących stroną umów o świadczenie przez (...) S.A. usług telekomunikacyjnych,

o jednostronnej zmianie warunków tych umów z dniem 1 września 2014 r. polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej, w sytuacji braku złożenia przez konsumenta do dnia 1 września 2014 r. oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy w razie braku akceptacji tych warunków, co narusza art. 4 ust.1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym - powoływanej dalej jako upnpr (Dz.U. Nr 171, poz. 1206 ze zm.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 2 sierpnia 2014 r.

II. Na podstawie art. 26 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 4 w zw. z art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (j.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2014 r., poz. 945) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na (...) S.A. z siedzibą w W. środki usunięcia trwających skutków naruszenia w postaci:

1) obowiązku wypłacenia – w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji kwoty 65 zł - każdemu z konsumentów, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez (...) S.A., o której mowa w pkt I rozstrzygnięcia niniejsze decyzji i którzy powinni zostać powiadomieni o możliwości uzyskania rekompensaty w sposób określony w pkt 11.2 oraz poinformowali (...) S.A. o woli skorzystania z niej;

2) obowiązku poinformowania wszystkich konsumentów, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez (...) S.A., o której mowa w pkt I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji, o przysługującej im rekompensacie poprzez:

a) wysłanie - w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji – do każdego z konsumentów, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy wskazanej w pkt 1, pisemnej informacji oraz wiadomości sms informującej o przysługującej rekompensacie oraz sposobie poinformowania (...) S.A. przez konsumenta o woli skorzystania z tej rekompensaty, w tym o konieczności wskazania przez konsumenta sposobu realizacji przez (...) S.A. rekompensaty (według wyboru konsumenta -przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub przez potrącenie); przy czym czas na podjęcie przez konsumenta tych czynności nie może być krótszy niż 1 miesiąc;

b) dwukrotną publikację, na koszt (...) S.A. w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, informacji o przysługującej rekompensacie oraz sposobie poinformowania (...) S.A. przez konsumenta o woli skorzystania z tej rekompensaty, w tym o konieczności wskazania przez konsumenta sposobu realizacji przez (...) S.A. rekompensaty (według wyboru konsumenta – przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub przez potrącenie) na jednej z pięciu pierwszych stron dziennika o zasięgu ogólnopolskim ze średnim nakładem dziennym w wysokości co najmniej 100 000 egzemplarzy w module obejmującym co najmniej 25% strony, czarną czcionką Times New Roman nie mniejszą niż 10 punktów, na jasnym tle,

c) obowiązku publikacji niniejszej decyzji w całości, na koszt (...) S.A. na stronie internetowej tego przedsiębiorcy (w dacie wydania niniejszej decyzji jest to strona internetowa (...) w ciągu 30 dni od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, w ten sposób, że odnośnik do treści decyzji powinien zostać umieszczony na stronie głównej oraz utrzymywany na przedmiotowej stronie internetowej przez okres jednego miesiąca od daty opublikowania na stronie internetowej.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (j.t. Dz.U. z 2015 r. poz. 184 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014 .r poz. 945) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na (...) S.A. z siedzibą w W., płatną do budżetu państwa, karę pieniężną

w wysokości 4501 666 zł, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust.1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie określony w punkcie I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (j.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014 r., poz. 945) oraz na podstawie art., 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji konsumentów, obciążył (...) S.A. z siedzibą w W. kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie 72,40 zł w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Od powyżej decyzji powód złożył odwołanie zaskarżając ją w całości.

Zarzucił Prezesowi UOKiK naruszenie:

1. art. 24 ust. 1 i art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Ustawy), art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, w zw. z art. 61 ust. 5, 5a i 6 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (powoływanej dalej jako Pt) oraz art. 20 ust. 2 Dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiej i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (powoływanej dalej jako Dyrektywa 2002/22), przez błędne przyjęcie, że działanie powoda polegające na informowaniu konsumentów o jednostronnej zmianie warunków umów z dniem 1 września 2014 r. polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej w sytuacji braku złożenia przez konsumenta oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy w sytuacji braku akceptacji nowych warunków, jest działaniem bezprawnym, sprzecznym z dobrymi obyczajami i stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, podczas gdy powód, na podstawie art. 61 ust. 5, 5a i 6 Pt oraz art. 20 ust. 2 Dyrektywy 2002/22, jest zobowiązany do informowania Klientów o każdym przypadku jednostronnej zmiany umowy, co oznacza, że bezprawność działania oraz sprzeczność z dobrymi obyczajami mogły dotyczyć co najwyżej (czemu powód przeczy) samej zmiany warunków umowy, lecz nie informacji o takiej zmianie;

2. art. 61 ust. 1, ust. 3, ust. 5 i ust. 5a Pt oraz art. 22 ust. 2 Dyrektywy 2002/22, przez pominięcie, że na gruncie prawa telekomunikacyjnego to dostawca usług telekomunikacyjnych ustala ich ceny, o ile przepisy tej ustawy inaczej nie stanowią, określając w cenniku ceny za przyłączenie do sieci, za usługi, za obsługę serwisową oraz szczegółowe informacje dotyczące stosowanych pakietów cenowych oraz opustów, a nadto doręcza on abonentowi na piśmie (względnie drogą elektroniczną lub za pomocą podobnego środka porozumiewania się na odległość) oraz podaje do publicznej wiadomości, treść każdej proponowanej zmiany w cenniku, a tym samym pominięcie, że powód był uprawniony zarówno do ustalenia cen jak i do ich modyfikacji, w tym podwyższenia abonamentu, przy pozostawieniu konsumentom możliwości rozwiązania umowy, w przypadkach gdy nie akceptują podwyżki;

3. art. 384¹ Kodeksu cywilnego (kc) w zw. z art. 61 ust. 1-7 Pt, art. 60a ust. 1-5 Pt, art. 57 ust. 6 Pt i art. 56 ust. 3 pkt 18 Pt oraz art. 20 ust. 2 Dyrektywy 2002/22 a w konsekwencji art. 24 ust. 1 i art. 24 ust. 2 pkt 3 i art. 4 ust. 1 unpr, przez przyjęcie, że przepisy Pt nie regulują wyczerpująco kwestii dokonywania zmian warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, a w konsekwencji, że dokonanie przez operatora telekomunikacyjnego jednostronnej zmiany warunków umów w oparciu o te przepisy stanowi nieuczciwą praktykę rynkową naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, podczas gdy przepisy Pt w sposób kompletny i szczególnie regulują warunki i tryb modyfikowania postanowień wspomnianych umów, w tym w szczególności wprowadzając dopuszczalność ich jednostronnego modyfikowania przez dostawcę publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, w tym podwyższenia abonamentu, przy pozostawieniu konsumentom możliwości rozwiązania umowy, w przypadkach gdy nie akceptują podwyżki;

4. art. 384¹ kc i art. 56 ust. 3 pkt 9 Pt, a w konsekwencji art. 24 ust. 1 i art. 24 ust. 2 pkt 3 Ustawy i art. 4 ust. 1 unpr, przez błędne uznanie, iż stosowane przez powoda klauzule modyfikacyjne nie uprawniały go do jednostronnej zmiany warunków umów, gdyż nie określono w nich materialnych przesłanek dokonywania zmian, których analiza pozwoliłaby konsumentowi przewidzieć, w jakich sytuacjach i z uwagi na jakie czynniki, warunki umowy mogą ulec zmianie, a tym samym, że powód dopuścił się nieuczciwej praktyki rynkowej naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, podczas gdy stosowane przez niego klauzule odzwierciedlają treść przepisów Pt, stanowiących materialne przesłanki dokonywania zmian, co uniemożliwia jednocześnie ich dyskwalifikowanie przez Prezesa UOKiK;

5. art. 384¹ kc, a w konsekwencji art. 24 ust. 1 i art. 24 ust. 2 pkt 3 Ustawy i art. 4 ust. 1 unpr, przez przyjęcie, iż umowy cywilnoprawne zawarte na czas oznaczony co do zasady nie mogą podlegać jednostronnym zmianom dokonywanym przez przedsiębiorcę w zakresie istotnych elementów umowy, za wyjątkiem przypadków, w których zmiana wynika z przyczyn niezależnych od przedsiębiorcy, podczas gdy modyfikowanie warunków umów zawartych na czas oznaczony dopuszczalne jest na gruncie ogólnych przepisów dotyczących wzorców umownych, a tym bardziej na podstawie przepisów Pt zawierających w tym zakresie odrębne uregulowanie;

6. art. 26 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 4 Ustawy i w zw. z art. 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów (Dz.U. UE L 110 z 1.5.2009, s. 30, dalej jako: „Dyrektywa 2009/22”) przez nałożenie na powoda obowiązku wypłacenia na rzecz konsumentów kwoty 65 zł tytułem „rekompensaty” oraz poinformowania klientów o uprawnieniu do otrzymania „rekompensaty”, pomimo że:

(i) przepisy prawa nie przewidują dla Prezesa UOKiK uprawnienia do „zasądzania” na rzecz konsumentów żadnej formy odszkodowania (w tym „rekompensaty”), ani tym bardziej nie określają zasad jej przyznawania,

(ii) nałożenie przez Prezesa UOKiK na powoda obowiązku wypłaty na rzecz konsumentów „rekompensaty” nie może zmierzać do usunięcia trwających skutków naruszenia mającego polegać na informowaniu klientów o zmianie umowy, a nie na samej jej zmianie;

7. art. 175 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 12 ust. 1 pkt 4 unpr oraz art. 2 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 101, ze zm., (kpc) przez nałożenie na powoda obowiązku wypłaty na rzecz konsumentów kwoty 65 zł tytułem „rekompensaty”, podczas gdy rozstrzygnięcie w przedmiocie odszkodowania z tytułu szkody poniesionej przez konsumenta w wyniku rzekomego czynu stanowiącego nieuczciwą praktykę rynkową należy do sądów powszechnych;

8. naruszenie art. 27 ust. 4 w zw. z art. art. 26 ust. 2 Ustawy oraz w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez nałożenie na powoda obowiązku wypłaty na rzecz konsumentów kwoty 65 zł tytułem „rekompensaty”, pomimo że kwota ta obliczona została w oderwaniu od rozmiaru rzekomej szkody poniesionej przez poszczególnych konsumentów, na podstawie niejasnych kryteriów, a zatem stanowi naruszenie zasady równości oraz nie pozwala na usunięcie trwających skutków rzekomego naruszenia;

9. naruszenie art. 42 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez nałożenie na powoda obowiązku wypłaty „rekompensaty” w rzeczywistości pełniącej funkcję represyjną i stanowiącej dolegliwość równoważną karze pieniężnej, pomimo braku istnienia podstawy prawnej dla nakładania tego rodzaju kar na przedsiębiorców.

10. naruszenie art. 26 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 4 Ustawy oraz w zw. z art. 4 pkt 17 Ustawy w zw. z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji powoływanej dalej jako uznk (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 - ze zm.,) przez nakazanie powodowi publikacji zaskarżonej decyzji zawierającej treści stanowiące tajemnicę jego przedsiębiorstwa oraz nakazanie utrzymywania publikacji na stronie internetowej przez okres 30 dni pomimo, że nie zachodziły ku temu przesłanki, gdyż powód nie dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, a nawet w przypadku uznania, że dopuścił się takiego naruszenia pomimo, że nałożenie

obowiązku ujawnienia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa oraz publikacji zaskarżonej decyzji kilka lat po rzekomym naruszeniu, nie będzie miało wpływu na usunięcie trwających skutków zarzucanego naruszenia;

11. naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 Ustawy w zw. z art. 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 23, ze zm., dalej jako: „kpa”) przez nałożenie na powoda kary pieniężnej, pomimo że nie zachodziły ku temu przesłanki, gdyż:

(i) powód nie dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów;

(ii) powód nie ponosi winy, choćby nieumyślnej, w związku z zarzucanym naruszeniem;

12. naruszenie art. 111 Ustawy w zw. z art. 2 Dyrektywy 2009/22 poprzez nałożenie na powoda kary pieniężnej nieproporcjonalnej do stwierdzonych naruszeń oraz nadmiernie surowej - do czego doszło w związku z nieuwzględnieniem lub niewłaściwym uwzględnieniem w zaskarżonej decyzji dyrektyw wymiaru kary wynikających z tego przepisu, a to:

(i) przyjęcie jako podstawy do obliczania wartości obrotu całości przychodów uzyskanych przez powoda w roku 2014, podczas gdy należało uwzględnić wyłącznie przychody uzyskiwane przez niego w związku z działalnością na rynku połączeń głosowych oferowanych w ramach abonamentu,

(ii) niewystarczające uwzględnienie przy ustalaniu wysokości kwoty bazowej okoliczności obniżających wagę naruszenia, tj.:

- zaniechania naruszenia przez powoda oraz

- jego aktywnej współpracy z Prezesem UOKiK w czasie trwania postępowania, co znacząco wpływa na ocenę wagi zarzucanego naruszenia, uzasadniając przyjęcie jako podstawy do obliczania kary mniejszej kwoty bazowej,

(iii) nieprawidłowe przyjęcie jako okoliczności obciążającej ogólnopolskiego charakteru działań powoda, podczas gdy charakter działalności prowadzonej przez niego powoduje, że co do zasady, ma ona wymiar ogólnopolski, co z kolei powoduje, że na powoda z założenia byłyby zawsze nakładane kary wyższe niż na innych przedsiębiorców;

(iv) istotne przekroczenie wymiaru kary pieniężnej wystarczającego do osiągnięcia prewencyjnej funkcji kary.

W związku z powyższymi zarzutami powód wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonej decyzji w całości;

2. dopuszczenie i przeprowadzenie następujących dowodów:

- opracowania (...)w języku (...)wraz z uwierzytelnionym tłumaczeniem na język polski - na okoliczność jego treści (w aktach postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod sygn. (...));

- opublikowanego na stronach internetowych Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej (Prezesa UKE) Poradnika dla użytkowników publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych z dnia 25 czerwca 2014 r. - na okoliczność jego treści, w tym w szczególności stanowiska Prezesa UKE co do dopuszczalności zmiany warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym wysokości opłat, oraz trybu dokonywania tych zmian (w aktach postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod sygn. (...));

- pisma Prezesa UKE adresowanego do Krajowej Izby Gospodarczej (...) z dnia 9 kwietnia 2015 r. - na okoliczność jego treści i wyrażonego w nim stanowiska Prezesa UKE (w aktach postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod sygn. (...));

- wydruku informacji ze strony internetowej Prezesa UKE pt. „Wyniki kontroli przestrzegania przepisów Pt przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych” z dnia 4 stycznia 2012 r. wraz z załącznikiem zawierającym szczegółowy wykaz naruszonych przepisów Pt u przedsiębiorców telekomunikacyjnych, na okoliczność ich treści, w tym zakresu kontroli przeprowadzanych przez Prezesa UKE oraz jej rezultatów;
- formularza odpowiedzi Prezesa UKE na pisemny wniosek o udostępnienie informacji publicznej z dnia 30 grudnia 2014 r. - na okoliczność jej treści, w tym w szczególności braku zarzutów Prezesa UKE w odniesieniu do praktyki dokonywania przez dostawców usług zmian w umowach wyłącznie na podstawie przepisów Pt i to również w przypadku umów zawartych na czas oznaczony (w aktach postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod sygn. (...));
- pisma Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji z dnia 26 maja 2015 r. - na okoliczność jego treści, w tym w szczególności stanowiska Ministerstwa co do podstaw prawnych regulujących tryb i warunki zmiany umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych (w aktach postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod sygn. (...));
- decyzji Prezesa UOKiK nr (...) z dnia 6 września 2011 r. -na okoliczność jej treści, w tym w szczególności braku zarzutów Prezesa UOKiK w odniesieniu do dokonywania przez dostawców usług zmian w umowach wyłącznie na podstawie przepisów Pt;
- wydruku ze strony internetowej Prezesa UOKiK dokumentu pt. Stanowisko Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie transparentności umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych - na okoliczność jego treści oraz stanowiska Prezesa UOKiK w przedmiocie dopuszczalności jednostronnego zmieniania umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego;
- wydruku informacji ze strony Prezesa UOKiK, uzyskanej za pośrednictwem serwisu archiwizującego strony internetowe web.archive.org wg stanu na dzień 26 marca 2015 r. - na okoliczność jej treści, a w szczególności wyrażanego w niej stanowiska Prezesa UOKiK w przedmiocie przesłanek zmiany warunków świadczenia usług telekomunikacyjnych;
- wydruku informacji ze strony Prezesa UOKiK wg stanu na dzień 20 stycznia 2016 r. - na okoliczność jej treści, a w szczególności wyrażanego w niej stanowiska Prezesa UOKiK w przedmiocie przesłanek zmiany warunków świadczenia usług telekomunikacyjnych;
- wydruku publikacji (...) ze strony internetowej O.: (...) wraz z uwierzytelnionym tłumaczeniem na język polski - na okoliczność jej treści, a w szczególności stanowiska O. w przedmiocie zasad ochrony konsumentów w przypadku zmiany warunków świadczenia usług telekomunikacyjnych;
- wydruku publikacji (...) ze strony internetowej O. [http://\(...\).pdf](http://(...).pdf), wraz z uwierzytelnionym tłumaczeniem wyciągu z tej publikacji na język polski - na okoliczność jej treści, a w szczególności stanowiska O. w przedmiocie zasad ochrony konsumentów w przypadku zmiany warunków świadczenia usług telekomunikacyjnych;
- Regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych na rzecz abonentów powoda z dnia 4 listopada 2013 r., na okoliczność jego treści, w tym zawartych w nim klauzul modyfikacyjnych;
- wzoru umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych stosowanej od dnia 9 grudnia 2013 r., oraz w dacie informowania klientów przez powoda, na okoliczność jego treści, w tym zawartych w nim klauzul modyfikacyjnych;
- wzoru aneksu do umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych stosowanego od dnia 21 maja 2014 r., oraz w dacie informowania klientów przez powoda, na okoliczność jego treści, w tym zawartych w nim klauzul modyfikacyjnych;
- wydruku ze strony internetowej Prezesa UOKiK - komunikatu prasowego z dnia 26 stycznia 2016 r. „Rekompensata publiczna w orzecznictwie UOKiK” oraz prezentacji UOKiK pt. „Rekompensata publiczna” z dnia 26 stycznia 2016

r., na okoliczność ich treści, w tym poglądu Prezesa UOKiK o represyjnym charakterze „rekompensaty publicznej” mającym stanowić odpowiednik administracyjnej kary pieniężnej.

Powód wniósł ponadto o zasądzenie od Prezesa UOKiK na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz przeprowadzenie rozprawy, także pod nieobecność powoda.

Domagał się również skierowania przez Sąd w trybie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. UE C 326 z 26.10.2012, s. 47, dalej jako: „TFUE”) następującego pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

„Czy art. 20 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej, Dz. U. UE L 108 z 24.4.2002, s. 51, zmieniona przez dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r., Dz. U. UE L 337 z 18.12.2009, s. 11) należy interpretować w ten sposób, że sprzeczny z nim jest przepis prawa krajowego uznający za niedopuszczalną jednostronną podwyżkę abonamentu przez operatora telekomunikacyjnego z tytułu świadczonych publicznie dostępnych usług, która została dokonana przy zachowaniu praw abonentów określonych w art. 20 ust. 2 dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r., tj. powiadomieniu abonentów z wyprzedzeniem nie krótszym niż jeden miesiąc o planowanej podwyżce oraz o prawie abonentów do wycofania się z umów bez ponoszenia kar, jeżeli nie akceptują nowych warunków?”.

W dniu 11 kwietnia 2016 r. powód złożył do Sądu pismo, do którego dołączył kopię decyzji Prezesa UOKiK z dnia 13 listopada 2014 r. nr (...), która nie była znana mu w chwili składania odwołania od zaskarżonej decyzji – jako dowód na okoliczność jej treści, w tym w szczególności braku zarzutów Prezesa UOKiK w odniesieniu do dokonywania przez dostawców usług zmian w umowach wyłącznie na podstawie przepisów Pt. Ww. decyzja stanowiła rezultat ustaleń dotyczących postanowień stosowanych przez wskazanego w niej przedsiębiorcę telekomunikacyjnego we wzorcach umów przedstawianych abonentom świadczonych przez niego usług. Wzorce te zawierały klauzule, zgodnie z którymi operatorowi przysługiwało prawo do zmiany wysokości abonamentu, a informacja o zmianie miesięcznego abonamentu podawana miał być do 15 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc zmiany stawki. Prezes UOKiK stwierdził, że treść tych klauzul stała w sprzeczności z art. 62 ust. 5 i 6 Pt. Jak ujęto to w decyzji z przepisów tych wynika obowiązek doręczania przez dostawcę usług telekomunikacyjnych na piśmie abonentowi oraz podania do publicznej wiadomości treści każdej proponowanej zmiany w cenniku, z wyprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed wprowadzeniem tych zmian, a także obowiązek informowania abonenta o prawie do wypowiedzenia umowy w wypadku braku akceptacji dla tych zmian, a w określonych wypadkach – także o tym, iż w razie skorzystania z prawa wypowiedzenia umowy dostawcy nie przysługuje roszczenie odszkodowawcze oraz zwrot ulgi, o której mowa w art., 57 ust. 6 Pt. W tym stanie faktycznym Prezes UOKiK stwierdził uprawdopodobnienie stosowania przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego praktyk, o których mowa w art. 24 ust. 1 (Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów) i art., 24 ust. 2 pkt 2 (Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności (...) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji) ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Powód podał, iż Prezes UOKiK nie zakwestionował w żaden sposób wynikającego z postanowień wzorców umów, prawa przedsiębiorcy telekomunikacyjnego do zmiany wysokości abonamentu, która – jak wynikało z oświadczenia tego przedsiębiorcy – miała miejsce i przybrała postać podwyższenia ceny jednego z pakietów. Prezes UOKiK uznał jedynie, że przedsiębiorca telekomunikacyjny naruszył wymogi przewidziane przepisami Pt, dotyczące ciążących na nim obowiązków informacyjnych związanych z proponowaniem zmian w cenniku. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami nałożył na przedsiębiorcę obowiązek wykonania zobowiązania do zaprzestania stosowania w obrocie konsumenckim zakwestionowanych postanowień i zastąpienia ich, w odniesieniu do każdego z postanowień, postanowieniem o treści:

„Operatorowi przysługuje prawo do zmiany wysokości abonamentu określonego w § 2 pkt 4. Treść każdej proponowanej w Cenniku zmiany wysokości Opłaty abonamentowej Operator zobowiązuje się przekazać Abonentowi w trybie i na warunkach określonych w art. 61 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne. Tym samym Prezes UOKiK zobligował wręcz przedsiębiorcę telekomunikacyjnego do stosowania postanowienia przyznającego mu prawo do zmiany wysokości abonamentu. Powyższe, zdaniem powoda, stanowi kolejny przejaw praktyki Prezesa UOKiK stojącej w sprzeczności ze stanowiskiem wyrażonym w zaskarżonej decyzji. Mając na uwadze fakt, że prezentowana w piśmie z dnia 11 kwietnia 2016 r. decyzja Prezesa UOKiK z 13 listopada 2014 r. potwierdza rozumowanie zawarte w przytaczanej w odwołaniu decyzji Prezesa UOKiK z dnia 6 września 2011 r. stwierdzić należy, według powoda, że świadczy ona o stałej i wieloletniej wykładni Prezesa UOKiK, od której organ odstąpił w obecnie zaskarżonej decyzji. W swoich wcześniejszych rozstrzygnięciach Prezes UOKiK nie kwestionował dopuszczalności modyfikacji warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, jak również właściwości przepisów Pt w tym zakresie. W szczególności nie odwoływał się w żaden sposób do przepisów ogólnych, które miałyby wprowadzać dodatkowe – obok wynikających z norm Pt - warunki modyfikowania umów zawartych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych z użytkownikami.

W ocenie powoda powyższe stanowi dodatkowe potwierdzenie słuszności stanowiska wyrażonego w odwołaniu od zaskarżonej decyzji oraz zasadności sformułowanych w nim zarzutów, w tym zarzutu nałożenia na powoda kary pieniężnej pomimo, że nie zachodziły ku temu przesłanki, gdyż:

- powód nie dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów,
- powód nie ponosi winy, choćby nieumyślnej, w związku z zarzucanym naruszeniem.

W odpowiedzi Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o:

1. oddalenie odwołania w całości,
2. oddalenie wniosków dowodowych powoda wskazanych w treści odwołania oraz w piśmie z dnia 11 kwietnia 2016 r., za wyjątkiem:
 - wniosku, o którym mowa w pkt 2.15 odwołania, tj. wydruku ze strony internetowej Prezesa UOKiK komunikatu prasowego z dnia 26 stycznia 2016 r. „Rekompensata publiczna w orzecznictwie UOKiK” oraz prezentacji UOKiK pt. „Rekompensata publiczna” z dnia 26 stycznia 2016 r.;
 - wniosku, o którym mowa w pkt. 2.10 odwołania, tj. wydruku informacji ze strony Prezesa UOKiK według stanu na dzień 20 stycznia 2016 r.;
3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 21 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uchylił zaskarżoną decyzję oraz zasądził od Prezesa UUOKiK na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 360 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek apelacji pozwanego od ww. wyroku Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2019 r. uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, że apelacja okazała się uzasadniona o tyle, o ile prowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniony okazał się zarzut skarżącego dotyczący naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny wskazał, że uzasadnienie Sądu I instancji zostało sporządzone wadliwie to jest w taki sposób , że nie jest możliwe

prześledzenie toku rozumowania Sądu, które doprowadziło do wydania zaskarżonego wyroku. Tym samym nie jest możliwa kontrola instancyjna. Uzasadnienie zawiera utajnione elementy stanu faktycznego, zaś jego jawnej wersji nie dołączono do akt sprawy. Odtworzenie ustaleń faktycznych Sądu I instancji jest niemożliwe. W przypadku objęcia elementów uzasadnienia tajemnicą przedsiębiorstwa winna być sporządzona wersja jawna uzasadnienia dostępna dla Sądu II instancji. Uzasadnienie nie zawiera również wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku co równocześnie świadczy o nierozpoznaniu istoty sprawy. Sąd I instancji nie orzekł bowiem merytorycznie o żądaniach stron, nie rozpoznał zarzutów powoda przedstawionych w odwołaniu i nie rozważył problemów prawnych występujących w sprawie. Lektura rozważań prawnych Sądu I instancji nie pozwala na ustalenie z jakiej przyczyny decyzja Prezesa UOKiK z dnia 30 grudnia 2015 r. została uchylona.

Sąd ten nie wyjaśnił, czy zaskarżoną decyzję uznał za wadliwą dlatego, że treść sentencji nie jest adekwatna do jej uzasadnienia, istnieje wada decyzji skutkująca jej nieważnością, czy też doszło do naruszenia prawa do obrony powoda. Nie sposób również ustalić, czy Sąd miał na myśli okoliczność, że Prezes UOKiK nie zdołał udowodnić, że powód dopuścił się zarzuconej mu praktyki.

Zarzuty powoda nie zostały przez Sąd I instancji w żaden sposób rozpoznane, nie oceniono działania powoda opisanego w decyzji w świetle stosownych przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji konsumentów oraz ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Dlatego Sąd Apelacyjny uznał, że nie rozpoznano istoty sprawy.

Sąd Apelacyjny zalecił, aby ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności poczynił ustalenia faktyczne i sporządził w tym zakresie uzasadnienie umożliwiające kontrolę przez Sąd odwoławczy, jednocześnie chroniąc tajemnicę przedsiębiorstwa. Następnie, aby dokonał subsumpcji ustalonego stanu faktycznego pod odpowiednie normy prawne. Tym samym, aby ocenił, czy zachowanie powoda polegające na informowaniu konsumentów będących stroną umów o świadczenie przez (...) S.A. usług telekomunikacyjnych o jednostronnej zmianie warunków tych umów z dniem 1 września 2014 r. polegające na podwyższeniu opłaty abonamentowej, w sytuacji braku złożenia oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy w razie braku akceptacji nowych warunków naruszało art. 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (art. 24 ust. 1 ustawy okik). W tym celu Sąd Okręgowy powinien ocenić:

- czy dopuszczalna jest zmiana zawartej na czas oznaczony z konsumentem umowy świadczenie usług telekomunikacyjnych w zakresie elementów istotnych tej umowy takich jak cena, w sytuacji, gdy nie nastąpiły okoliczności o charakterze wyjątkowym,
- czy zmiana zawartej z konsumentem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych możliwa jest tylko w sytuacji, gdy w umowie znajduje się klauzula modyfikacyjna wskazująca materialnoprawne podstawy do zmiany warunków umowy,
- czy przepisy ustawy – Prawo telekomunikacyjne wyłączają w tym zakresie stosowanie zasad określonych w kodeksie cywilnym.

W przypadku, gdy Sąd I instancji uznałby, że (...) dopuścił się zarzucanej mu praktyki, powinien się odnieść również do pozostałych zarzutów powoda dotyczących rekompensaty publicznej, kary pieniężnej i obowiązku publikacji decyzji.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny.

Powód prowadzi działalność telekomunikacyjną i jest wpisany do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych pod nr 4.

Powód wysłał do części abonentów (w tym również konsumentów) powiadomienia o zmianie warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, polegającej na podwyższeniu o 5 zł opłaty abonamentowej. Wszystkie powiadomienia o zmianie warunków umowy przekazane kanałem tradycyjnym (listownie) oraz powiadomienia

skierowane do konsumentów, którzy wyrazili stosowną zgodę na przesyłanie wszelkich powiadomień o zmianie warunków umów/cennika w formie elektronicznej, zostały wysłane w we właściwym terminie.

W ww. komunikatach powód poinformował, że zmiany te wejdą w życie z dniem 1 września 2014 r. Abonenci zostali także poinformowani o prawie do rozwiązania umowy w trybie w niej określonym w przypadku braku akceptacji zmian w terminie do dnia ich wejścia w życie, tj. 1 września 2014 r. W przedmiotowym komunikacie zamieszczono również informację, że przypadku rozwiązania umowy przez abonenta z powodu braku akceptacji zmian warunków umowy, Spółce nie przysługuje roszczenie o zapłatę kary umownej. /k. 23, t 1 akt adm./

Powód poinformował ponadto, że w przypadku abonentów, którzy posiadają umowę na czas określony, obniżeniu o 120 zł ulega wysokość ulgi oraz maksymalnej, ustalonej przy zawarciu umowy, wartości kary umownej przewidzianej na okoliczność rozwiązania umowy przez abonenta lub przez dostawcę usług telekomunikacyjnych z winy abonenta przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta. W informacji o dokonywanej zmianie umowy poinformował również o możliwości przejścia na nowe oferty (...).

Powiadomienia zostały skierowane do abonentów będących stronami umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartych zarówno na czas oznaczony, jak i na czas nieoznaczony, dotyczących usługi głosowej, jak i mobilnej transmisji danych. Grupę docelową przedmiotowych zmian stanowili abonenci prywatni (konsumenty) oraz abonenci biznesowi, korzystający z oferty promocyjnej na zawarcie umowy bez zakupu telefonu. Jednostronna zmiana warunków umów dotyczyła w przeważającej większości umów zawartych przez konsumentów na czas oznaczony /pismo powoda z dnia 30 lipca 2015 r./.

Powód w piśmie z dnia 27 sierpnia 2014 r. (postępowanie wyjaśniające o sygn. akt (...)) wyjaśnił przyczyny dokonania zmiany warunków umowy zakwestionowanej w punkcie pierwszym, które należy wiązać z przyjętą strategią biznesową.

W dacie informowania o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umów, w wykorzystywanym przez powoda wzorze umowy oraz aneksie do umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych znajdowały się klauzule umowne o następującej treści:

9.3 W przypadku proponowanych przez Operatora zmian warunków Umowy określonych w niniejszym Kontrakcie Głównym lub w Regulaminie, oraz w przypadku proponowanych przez Operatora zmian w Cenniku, stosuje się następujące zasady:

9.3.1. Operator informuje Abonenta o treści proponowanych zmian oraz uprawnieniach przysługujących Abonentowi w związku z tymi propozycjami. Wskazane informacje zostaną przekazane:

(a) do publicznej wiadomości na stronie internetowej (...) oraz

(b) na piśmie, chyba że abonent zażąda, aby dostarczać mu je wyłącznie drogą elektroniczną na wskazany przez Abonenta w tym celu adres e-mail albo w inny sposób przewidziany w przepisach prawa. Przekazanie informacji odbędzie się z wyprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed wprowadzeniem proponowanych zmian w życie. Wyprzedzenie to może być krótsze, gdy przepisy prawa przewidują możliwość zastosowania krótszego terminu. W przypadku braku akceptacji proponowanych zmian Abonent ma prawo rozwiązać Umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec Cyklu Rozliczeniowego rozpoczynającego się po dniu doręczenia wypowiedzenia Operatorowi. W celu rozwiązania Umowy Abonent musi w terminie do dnia wejścia w życie proponowanych przez Operatora zmian, złożyć stosowne oświadczenie w formie pisemnej w Punkcie Sprzedaży lub na adres Operatora (do zachowania tego terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed jego upływem). W takim przypadku proponowane zmiany nie wchodzi w życie, chyba że taki skutek będzie wynikać z przepisów prawa. W przypadku nieskorzystania przez Abonenta w terminie określonym powyżej z prawa wypowiedzenia Umowy, proponowana zmiana wchodzi w życie w terminie wskazanym w informacji o zmianie warunków Umowy.

9.3.1.1. W przypadku propozycji zmiany warunków Umowy określonych w Regulaminie lub propozycji zmiany w Cenniku, gdy zmiana taka:

- (a) wynika bezpośrednio ze zmiany przepisów prawa ,
- (b) powoduje obniżenie cen Usług Telekomunikacyjnych,
- (c) powoduje dodanie nowej usługi lub
- (d) wynika z decyzji regulatora rynku telekomunikacyjnego,

Operator podaje treść proponowanych zmian jedynie do wiadomości publicznej na (...)

9.3.1.2. Jeżeli konieczność wprowadzenia zmiany warunków umowy określonych w niniejszym Kontrakcie Głównym lub w Regulaminie albo zmiany w Cenniku wynika wyłącznie ze zmiany stawki podatku od towarów i usług stosowanej dla Usług Telekomunikacyjnych, Operator podaje jedynie do wiadomości publicznej na (...) informacje o:

9.3.1.2.1. zmianie warunków Umowy określonych w niniejszym Kontrakcie Głównym lub w Regulaminie albo zmiany w Cenniku, o terminie jej wprowadzenia, wraz ze wskazaniem miejsca udostępnienia treści zmiany lub miejsca udostępnienia warunków Umowy określonych w niniejszym Kontrakcie Głównym, Regulaminu lub Cennika - uwzględniających tę zmianę,

9.3.1.2.2. prawie wypowiedzenia Umowy przez Abonenta w przypadku braku akceptacji tych zmian oraz

9.3.1.2.3. konieczności zwrotu ulgi udzielonej Abonentowi przez Operatora w związku z zawarciem Umowy, w przypadku skorzystania przez Abonenta z prawa do jej wypowiedzenia.

9.4. Operator niezwłocznie poinformuje Abonenta na piśmie o zmianie nazwy (firmy), adresu lub siedziby, chyba że Abonent złożył żądanie otrzymywania tych informacji drogą elektroniczną na wskazany przez Abonenta w tym celu adres e-mail albo w inny sposób przewidziany w przepisach prawa. Informacja o powyższych zmianach nie stanowi zmiany warunków Umowy.

9.5. Tryb i warunki dokonywania zmian Umowy mogą być inne niż wskazane wyżej, jeśli będzie to wynikać wprost z przepisów prawa lub mieszczącego się w ich ramach porozumienia stron.

Z kolei w treści Regulaminu Świadczenia Usług Telekomunikacyjnych w brzmieniu obowiązującym w dacie informowania przez Spółkę o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umów znajdowała się klauzula modyfikacyjna o następującej treści:

§ 11 ust. 8 Operator zastrzega sobie prawo do zmiany Cennika, w szczególności do zmiany cen Usług Telekomunikacyjnych, w trakcie trwania Umowy z zachowaniem warunków określonych w przepisach powszechnie obowiązującego prawa i Umowy (pismo Spółki z dnia 4 grudnia 2014 r.).

Ponadto powód przedstawił w ujęciu chronologicznym zmiany postanowień umowy, aneksu do umowy oraz regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych odnoszących się do kwestii zmiany warunków stosunku zobowiązaniowego, jakie miały miejsce od dnia zawarcia pierwszej umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, rozumianej jako najstarsza obowiązująca umowa (umowa z listopada 2008 r.) objęta zmianami i obowiązująca do dnia poinformowania abonentów o dokonanych zmianach. Postanowienia takie były zamieszczane w ww. wzorcach umownych od 2009 r. (pierwszy wzorzec umowy i aneksu zawierający takie postanowienia obowiązywał od 06.07.2009 r.).

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (k 12v. - 13 akt sąd.) pozwany Prezes UOKiK uznał za nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 upnpr sprzeczne z dobrymi obyczajami obowiązującymi w obrocie z konsumentami

postępowanie powoda mogące polegać na „informowaniu konsumentów o jednostronnej zmianie warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych w zakresie elementów istotnych umowy, tj. ceny usługi, mimo że Spółka nie dysponowała uprawnieniem do dokonania ww. zmiany, co mogło wprowadzać konsumentów w błąd”.

Zdaniem pozwanego klauzule umowne wykorzystywane przez powoda w czasie wysyłki do konsumentów powiadomień o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy zawierały wyłącznie opis trybu, w jakim mogą zostać wprowadzone zmiany do łączącego strony kontraktu oraz związanych z tym konsekwencji w postaci konieczności (bądź jej braku) zwrotu ulgi, o której mowa w art. 57 ust. 6 Pt. W treści tych klauzul nie zostały określone materialne przesłanki dokonywania takich zmian, oparciu o analizę których konsument mógłby przewidzieć, w jakich sytuacjach i z uwagi na jakie czynniki, mogą ulec zmianie warunki zawartej z dostawcą umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach administracyjnych i sądowych, których wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała a Sąd nie znalazł podstaw do poddawania w wątpliwość ich prawdziwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zaskarżona decyzja obciążona jest istotną wadą, której Sąd nie jest władny konwalidować. Z tego powodu zaszła konieczność jej uchylenia, co było zgodne z żądaniem odwołania.

Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik, działania powoda polegające na informowaniu konsumentów będących stroną umów o świadczenie przez niego usług telekomunikacyjnych, o jednostronnej zmianie warunków tych umów z dniem 1 września 2014 r., polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej, w sytuacji braku złożenia przez konsumenta do dnia 1 września 2014 r. oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy w razie braku akceptacji nowych warunków, co narusza art. 4 ust. 1 upnpr oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Według treści art. 24 ust. 1 uokik zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W świetle art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Nieuczciwą praktyką rynkową określoną w sentencji (części rozstrzygającej, osnowie) analizowanej decyzji była praktyka powodowego przedsiębiorcy mająca swoją podstawę prawną w art. 4 ust. 1 ustawy opnpr i spełniająca przesłanki z tego przepisu, a więc sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształcająca lub mogąca zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.

Z brzmienia sentencji decyzji wynika jednoznacznie, że niedozwolonym i sankcjonowanym zachowaniem powoda było informowanie konsumentów (kontrahentów) o fakcie jednostronnej zmianie, w określonym dniu, umów polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej za świadczone usługi telekomunikacyjne w sytuacji niezłożenia przez konsumenta do tego dnia oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy na skutek braku akceptacji podwyżki tej opłaty.

W ocenie powoda zaprezentowanej w odwołaniu (t. I k. 49 – 51) uznanie przez pozwanego Prezesa UOKiK przedstawionego powyżej informowania konsumentów (abonentów) za nieuczciwą praktykę rynkową było całkowicie bezpodstawne. Z oceną tą trzeba się zgodzić w kontekście unormowań Pt, które kształtują obowiązki przedsiębiorców telekomunikacyjnych w sytuacji, gdy zamierzają dokonać modyfikacji warunków umów łączących ich z abonentami.

W przypadku warunków dotyczących wysokości opłat, zawartych w cenniku, zastosowanie znajdują tutaj przepisy art. 61 Pt. Zgodnie z art. 61 ust. 5 Pt:

„Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych doręcza na piśmie abonentowi, który udostępnił swoje dane, o których mowa w art. 60a ust. 1a, chyba, że abonent złożył żądanie określone w ust. 5a, oraz podaje do publicznej wiadomości treść każdej proponowanej zmiany w cenniku, z wyprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed wprowadzeniem tych zmian w życie. Okres ten może być krótszy, jeśli publikacja aktu prawnego, z którego wynika konieczność wprowadzania zmian następuje z wyprzedzeniem krótszym niż miesiąc przed jego wejściem w życie lub okres taki wynika z decyzji Prezesa UKE. Jednocześnie abonent powinien zostać poinformowany o prawie wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji zmiany w cenniku, przy czym termin na realizację tego prawa nie może być krótszy niż do dnia wejścia tej zmiany w życie.”

Przepis ten znajduje swoje uzupełnienie w ust. 5a i 6 art. 61 Pt, gdzie wskazano, że:

„Na żądanie abonenta, który udostępnił swoje dane, o których mowa w art. 60a ust. 1a, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych dostarcza treść każdej proponowanej zmiany w cenniku drogą elektroniczną na wskazany przez abonenta w tym celu adres poczty elektronicznej lub za pomocą podobnego środka porozumiewania się na odległość” oraz „W przypadku, o którym mowa w ust. 5 i 5a, abonent powinien zostać poinformowany także o tym, że w razie skorzystania z prawa wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji podwyższenia cen dostawcy publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych nie przysługuje zwrot ulgi, o której mowa w art. 57 ust. 6.”

Powyższe przepisy odzwierciedlają brzmienie art. 20 ust. 2 Dyrektywy 2002/22, zgodnie z którym:

„Państwa członkowskie zapewniają, aby abonenci mieli prawo wycofać się bez ponoszenia kar z zawartych umów, w przypadku gdy przedsiębiorstwo świadczące sieci lub usługi łączności elektronicznej powiadomi ich o zamiarze zmiany warunków umowy. O wszelkich takich zmianach powiadamia się abonentów z odpowiednim wyprzedzeniem, nie krótszym niż jeden miesiąc, jednocześnie informując ich o przysługującym im prawie do wycofania się z ich umów bez ponoszenia kar, jeżeli nie akceptują nowych warunków. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne mogły określić formę takich powiadomień.”

Na gruncie przytoczonych przepisów powód ma obowiązek poinformować wszystkich swoich abonentów o treści proponowanych zmian umowy. Ponadto przepisy te wskazują również na sposób, termin i zakres nakładanych na przedsiębiorców telekomunikacyjnych obowiązków informacyjnych. Oznacza to, że powód zmierzając do zmiany cennika był zobligowany do poinformowania swoich abonentów o treści tych zmian w momencie ich wprowadzenia i uprawnieniach przysługujących im w związku z tymi zmianami.

Jak wynika z sentencji decyzji powód w całości wywiązał się z tych obowiązków.

Tymczasem w sentencji decyzji pozwany uznał to całkowicie zgodne z prawem postępowanie za przejaw nieuczciwej praktyki rynkowej, a konsekwencji, z uwagi na godzenie w ten sposób w zbiorowe interesy, za zakazane prawem naruszenie zbiorowych interesów konsumentów (art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 uokik).

Rację ma powód podkreślając, że gdyby zaniechał informowania konsumentów o proponowanych zmianach naruszałby bezwzględnie obowiązujące go przepisy Pt.

Co więcej takie zaniechanie podlegałoby karze pieniężnej nakładanej przez Prezesa UKE na podstawie art. 209 ust. 1 pkt 13 Pt.

Reasumując, postępując w sposób opisany w sentencji decyzji powód działał zgodnie z obowiązującymi go przepisami prawa. Jego zachowanie nie mogło być zatem uznane za bezprawne, gdyż bezprawność to sprzeczność z prawem. Podobnie zgodne z prawem zachowanie powoda nie mogło być uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Już tylko z tego powodu wydana w sprawie decyzja była błędna i podlegała uchyleniu.

Niezależnie od omówionej występują w sprawie jeszcze dwie przyczyny skutkujące koniecznością wyeliminowania z obrotu prawnego zaskarżonej decyzji. Pierwszą z nich jest niezgodność sentencji decyzji z jej uzasadnieniem, drugą jej niewykonalność.

Jeśli chodzi o przyczynę pierwszą Sąd zauważa, że o ile w punkcie pierwszym sentencji decyzji pozwany skupił się wyłącznie na zagadnieniu informowania abonentów o proponowanych zmianach umowy, o tyle w jej uzasadnieniu zarzucił powodowi stosowanie innej treściowo nieuczciwej praktyki rynkowej. Do takiej konkluzji prowadzi uważna lektura uzasadnienia decyzji (str. 19 tego uzasadnienia k - 13 akt sąd.), w którym Prezes UOKiK stwierdził: „W odniesieniu do umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez (...)zawartych z konsumentami sprzeczność praktyki Spółki z dobrymi obyczajami mogła polegać na informowaniu konsumentów o jednostronnej zmianie warunków umów o świadczeniu usług telekomunikacyjnych w zakresie elementów istotnych umowy, tj. ceny usługi, mimo, że Spółka nie dysponowała uprawnieniem do dokonania ww. zmiany, co mogło wprowadzić konsumentów w błąd.”

W ocenie Sądu w przytoczonym fragmencie uzasadnienia decyzji pozwany Prezes Urzędu skonstruował inny delikt administracyjny od określonego w jej sentencji. Mianowicie uznał za przedstawione w zacytowanym fragmencie uzasadnienia zachowanie powoda za sprzeczne z dobrymi obyczajami z uwagi na możliwość wprowadzenia tym zachowaniem w błąd konsumentów. Kluczowe znaczenie dla przesądzenia o wadliwości decyzji jest to, że w jej sentencji pozwany uznał za niedozwoloną praktykę rynkową sam fakt informowania konsumentów (abonentów) o jednostronnej zmianie umowy, nie wyjaśniając przy tym, w jaki sposób informowanie to mogło wprowadzić konsumentów w błąd. Natomiast w jej uzasadnieniu jako praktykę przyjął przekazanie tej informacji, „mimo że Spółka nie dysponowała uprawnieniem do dokonania ww. zmiany, co mogło wprowadzać konsumentów w błąd.”

Jak więc widać praktyka stwierdzona w sentencji decyzji nie zawiera jakiegokolwiek przekazu, z którego wynikałoby, że pozwany kwestionuje dopuszczalność jednostronnej zmiany umowy, ani też przekazu, z jakich przyczyn zmiana ta byłaby niedopuszczalna.

Natomiast określając niedozwoloną praktykę w uzasadnieniu decyzji pozwany skoncentrował się nie na fakcie informowania abonentów o zmianie umowy, ale na zagadnieniu dopuszczalności zmiany umowy w sytuacji, gdy umowa nie zawiera klauzul modyfikacyjnych o treści oczekiwanej przez pozwanego lub gdy została zawarta na czas określony.

Istotne jest i to, że stosowanie przez powoda praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określone w pkt I sentencji decyzji nie było przedmiotem jej uzasadnienia, ponieważ przedstawiona w nim została inna praktyka, której wykazaniu podporządkowano uzasadnienie. Przy tego rodzaju nieprzystawalności sentencji decyzji do jej uzasadnienia Sąd związany jest treścią sentencji, albowiem „Decyzja musi dokładnie i kazuistycznie opisywać zakazane praktyki” (tak M. Radwański [w:] A. Stawicki (red.), Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, System Informacji Prawnej LEX) oraz Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 2 lipca 2018 r. sygn. akt I OSK 873/18. Jak już wyżej wywiedziono zachowanie powoda określone w punkcie I sentencji decyzji było zgodne z prawem. Jednocześnie uzasadnienie decyzji nie wyjaśniało, dlaczego zdaniem pozwanego zachowanie to uznano za delikt administracyjny.

Ponadto gdyby nie okoliczność, że pozwany wskazał na zaniechanie praktyki decyzja byłaby niewykonalna, ponieważ zmuszałaby powoda do odstąpienia od postępowania zgodnego z prawem.

Wydaje się, że swoje rzeczywiste intencje pozwany przedstawił w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia. W takiej sytuacji praktyka określona w sentencji decyzji powinna mieć brzmienie takie jak przedstawiona w uzasadnieniu rozstrzygnięcia. Potwierdza to również treść sentencji w podobnej sprawie zakończonej decyzją administracyjną pozwanego z dnia 27 grudnia 2017 r. Nr (...) (XVII AmA 16/18), w której to Prezes UOKiK uznał za praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 uokik, proponowanie abonentom, w lutym 2016 r., jednostronnych zmian warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartych na czas oznaczony, poprzez podwyższenie

cen świadczonych usług, mimo, iż umowy te nie powinny podlegać jednostronnym modyfikacjom w czasie trwania okresu, na jaki zostały zawarte, także w umowach zawartych na czas nieoznaczony, w sytuacji nie zawarcia w nich postanowień uprawniających dostawcę usług do dokonywania jednostronnych zmian umów. Treść przedstawionej sentencji decyzji jest adekwatna do praktyki szczegółowo analizowanej w jej uzasadnieniu. Z tych powodów Sąd uznał, że zaskarżona decyzja nie spełnia wymogów konstrukcyjnych z art. 107 § 3 k.p.a., gdyż obarczona jest nieusuwalną w postępowaniu cywilnym wadą nieprzystawalności jej uzasadnienia w stosunku do sentencji. Skutkuje to jej uchyleniem. Według tego przepisu uzasadnienie decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa. Jest dla sądu oczywiste, że określona w ww. przepisie zawartość uzasadnienia decyzji musi być w pełni skorelowana z jej sentencją, gdyż zgodnie z art. 11 k.p.a. uzasadnienie ma na celu przekonanie adresata decyzji o słuszności rozstrzygnięcia przedstawionego w jej sentencji. Właśnie tego powiązania zabrakło w analizowanym akcie administracyjnym pozwanego Prezesa Urzędu.

W świetle przedstawionych rozważań i wypływającego z nich wniosku o niedającej się konwalidować przez Sąd wadzie decyzji i wynikającej z tego konieczności wyeliminowania jej z obrotu prawnego, nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy okazało się dokonanie w niej zaleconych przez Sąd Apelacyjny (k - 826) ocen prawnych na następujące tematy (zagadnienia):

1. czy dopuszczalna jest zmiana zawartej na czas oznaczony z konsumentem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych w zakresie elementów istotnych tej umowy takich jak cena, w sytuacji, gdy nie nastąpiły okoliczności o charakterze wyjątkowym
2. czy zmiana zawartej z konsumentem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych możliwa jest tylko w sytuacji, gdy w umowie znajduje się klauzula modyfikacyjna wskazująca materialnoprawne podstawy do zmiany warunków umowy,
3. czy przepisy ustawy – Prawo telekomunikacyjne wyłączają w tym zakresie stosowanie zasad określonych w kodeksie cywilnym.

Tak więc już tylko na marginesie powodów, które doprowadziły do uchylenia zaskarżonej decyzji Sąd przedstawia ocenę stanu faktycznego pod kątem ww. zaleceń Sądu Apelacyjnego.

Uchylając wyrok Sądu OKiK z dnia 21 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny stwierdził brak możliwości przeprowadzenia prawidłowej kontroli instancyjnej wydanego orzeczenia z powodu istotnych niedomogów jego uzasadnienia. W związku z tym nie ustosunkował się merytorycznie do zarzutów odwołania w tym do najdalej idącego, w którym powód podniósł błędne przyjęcie przez Prezesa UOKiK w osnowie decyzji, że już samo informowanie konsumentów o jednostronnej zmianie warunków umów polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej za usługi telekomunikacyjne jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. W pierwszej części zaleceń Sąd Apelacyjny nakazał, aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd OKiK przesądził czy takie zachowanie należy uznać za ww. praktykę wypełniającą hipotezę art. 4 upnpr. Sąd pierwszej instancji wykazał, że praktyka informacyjna określona punkcie I decyzji nie tylko nie narusza unormowań art. 4 upnpr i art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 uokik, ale stanowi obowiązek powoda. Przesądzenie tej kwestii skutkujące uwzględnieniem pierwszego zarzutu odwołania okazało się możliwe bez dokonania ocen prawnych w odniesieniu do przedstawionych wyżej trzech zagadnień z drugiej części wytycznych Sądu Apelacyjnego.

Zatem już tylko na marginesie przedmiotowej sprawy Sąd przedstawia ocenę jej stanu faktycznego pod kątem wymienionych trzech zagadnień szczegółowych z wytycznych.

Sąd OKiK stoi na stanowisku, że tylko udzielenie odpowiedzi negatywnej na trzecie pytanie (zagadnienie) czy przepisy ustawy Prawo telekomunikacyjne wyłączają w zakresie określonym w zagadnieniu 1 i 2 stosowanie zasad określonych w kodeksie cywilnym stwarza potrzebę odpowiedzi na pytania postawione w dwóch pierwszych zagadnieniach.

Zdaniem Sądu powód ma rację twierdząc, że w zakresie objętym niniejszym postępowaniem przepisy Pt są wystarczające do oceny dopuszczalności działania powoda uznanego w decyzji za delikt administracyjny. Przepisy Pt przyznają powodowemu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu prawo do kształtowania cen świadczonych usług tak w zakresie ich pierwotnego określenia jak i, co istotne w sprawie, modyfikowania w czasie trwania umowy o świadczenie usług. Co więcej przepisy Pt stanowią wyłączną i pełną podstawę do oceny tego, czy powód mógł dokonać podwyżki cen swoich usług na warunkach na jakich została przeprowadzona.

Jak wynika z treści art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu za wyjątkiem sytuacji, gdy umowy te są uregulowane innymi przepisami. Sąd zgadza się ze stanowiskiem zaprezentowanym w Uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r. sygn. akt III CZP 20/09, według którego możliwa jest rekonstrukcja istotnych obowiązków stron umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych w oparciu o przepisy Pt, a także wskazanie na ich podstawie społeczno – gospodarczego celu umowy. W tym kontekście istotne elementy umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zostały wystarczająco uregulowane przez „inne przepisy”, o których mowa w art. 750 k.c. W danym przypadku chodzi tu o przepisy Pt. W związku z tym do umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych nie mają zastosowania przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). Rację ma więc powód argumentując, że przytoczona wykładnia Sądu Najwyższego świadczy o tym, iż stosunki zobowiązaniowe, w oparciu o które świadczone są usługi telekomunikacyjne, zostały poddane szczególnemu uregulowaniu przepisami Pt, co ogranicza możliwość odnoszenia do nich wykładni i uregulowań stosowanych na gruncie ogólnych przepisów k.c. Skoro, jak to wywiódł Sąd Najwyższy, istotne obowiązki stron umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych użytkownikom końcowym (abonentom) wynikają bezpośrednio z Pt, to przepisy Pt stanowią wyczerpujące i kompleksowe uregulowanie relacji pomiędzy abonentem a przedsiębiorstwem telekomunikacyjnym. Świadczeniu tego rodzaju usług Pt poświęca w dziale III Ochrona użytkowników końcowych i usługa powszechna cały Rozdział 1 Świadczenie usług telekomunikacyjnych użytkownikom końcowym.

Podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiocie trzeciego z zaleceń Sądu Apelacyjnego ma treść art. 61 Pt. Zwłaszcza w zakresie kształtowania cen świadczonych usług przepisy przywołanego Rozdziału Pt, w tym przede wszystkim art. 61 Pt, stanowią szczególną regulację w stosunku do przepisów k.c., wyczerpująco określając sposób zmiany umowy i nie uzależniając przy tym dopuszczalności zmiany cennika od istnienia klauzuli modyfikacyjnej oraz dopuszczając zmianę cennika także w przypadku umów zawartych na czas określony.

Według art. 61 ust. 1 Pt ceny usług telekomunikacyjnych są ustalane przez dostawcę publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych. Ceny te określone są zgodnie z art. 61 ust. 3 Pt w cenniku usług telekomunikacyjnych, dlatego nie są one bezpośrednio określone w umowie. Co ważne omawiane ceny są w oparciu o art. 61 ust. 2 Pt ustalane na podstawie przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów. W myśl art. 61 ust. 4 Pt cennik jest podawany do publicznej wiadomości i dostarczany abonentowi, który udostępnił swoje dane nieodpłatnie z warunkami umowy lub umową, jeżeli strony zawarły umowę w formie pisemnej oraz na każde jego żądanie. Zgodnie z art. 61 ust. 5 Pt dostawca doręcza na piśmie abonentowi, który udostępnił swoje dane oraz (co do zasady) podaje do publicznej wiadomości treść każdej proponowanej zmiany w cenniku, z wyprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed wprowadzeniem tych zmian w życie. Okres ten może być krótszy, jeżeli publikacja aktu prawnego, z którego wynika konieczność wprowadzenia zmian następuje z wyprzedzeniem krótszym niż miesiąc przed jego wejściem w życie lub okres taki wynika z decyzji Prezesa UKE. Jednocześnie abonent powinien zostać poinformowany o prawie wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji zmiany w cenniku, przy czym termin na realizację tego prawa nie może być krótszy niż do dnia wejścia tej zmiany w życie. Ponadto według treści art. 61 ust. 6 Pt abonent powinien również zostać poinformowany o tym, że w razie skorzystania z prawa wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji podwyższenia cen dostawcy nie przysługuje zwrot ulgi, o której mowa w art. 57 ust 6 Pt. Art. 61 ust. 7 Pt nakłada na dostawcę obowiązek przedłożenia zmienionego cennika Prezesowi UKE.

Rozwiązania prawne wpisane do art. 61 Pt statuują tryb postępowania dostawcy przy zmianie cennika, ale też są dla niego źródłem materialnoprawnych obowiązków takich jak wprowadzenie nowych cen do cennika oraz ich ukształtowanie na podstawie przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów, konieczność poinformowania abonenta czy i kiedy przysługuje mu prawo wypowiedzenia umowy oraz prawo do zatrzymania ulgi, o której mowa w art. 57 ust. 6 Pt. Materialnoprawnym obowiązkiem jest również konieczność przedłożenia zmienionego cennika Prezesowi UKE.

Nie jest więc w żadnym wypadku tak, jak uważa Prezes UOKiK, że art. 61 Pt stanowi wyłącznie zbiór technicznych przepisów Prawa telekomunikacyjnego.

Z analizowanego przepisu wynika dla Sądu wnioski, że operator telekomunikacyjny (dostawca usługi) ma prawo do jednostronnej zmiany cennika w mającej charakter ciągły, trwającej umowie o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Osłabienie pozycji kontraktowej abonenta jest w tym przypadku rekompensowane przedstawionymi wyżej materialnoprawnymi obowiązkami obciążającymi dostawcę usług.

Nie ulega wątpliwości, że zmiana cen usług może nastąpić w trakcie wykonywania umowy zawartej na czas nieokreślony. Z kolei brzmienie art. 57 ust. 6 Pt, do którego w kwestii pojęcia ulgi dla abonenta kieruje art. 61 ust. 6 Pt, jest wyraźną wskazówką dla przyjęcia, że zmiana cennika może być wprowadzona w odniesieniu do wykonywanych umów zawartych na czas określony. Zgodnie z art. 57 ust. 6 Pt w przypadku zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej związanego z ulgą przyznaną abonentowi, wysokość roszczenia z tytułu jednostronnego rozwiązania umowy przez abonenta lub przez dostawcę usług z winy abonenta przed upływem terminu, na jaki umowa została zawarta, nie może przekroczyć wartości ulgi przyznanej abonentowi pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania. Roszczenie nie przysługuje w przypadku rozwiązania umowy przez konsumenta przed rozpoczęciem świadczenia usług, chyba, że przedmiotem ulgi jest telekomunikacyjne urządzenie końcowe. Z lektury tego przepisu wynika, że dotyczy on wyłącznie umów zawartych na czas określony i odnosi się między innymi do sytuacji, w której abonent rozwiązuje umowę z powodu niezakceptowania zamierzonej przez dostawcę podwyżki cen usług telekomunikacyjnych. Ponieważ art. 57 ust. 6 Pt znajduje zastosowanie do umów zawartych na czas określony, wyłączenie spod jego działania przypadku określonego w art. 61 ust. 6 Pt tj. rozwiązania umowy przez abonenta spowodowanego podwyżką cen, nie wyłącza prawa dostawcy usług do zmiany cen, po których są świadczone. Innymi słowy fakt zawarcia umowy na czas określony wcale nie wyłącza prawa dostawcy usług do zmiany cen.

Na koniec trzeba zauważyć, że art. 61 Pt stanowi prawidłową implementację do prawa krajowego przepisu art. 20 ust. 2 Dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. Przywołany przepis Dyrektywy określa, że państwa członkowskie zapewniają, aby abonenci mieli prawo wycofać się bez ponoszenia kar z zawartych umów, w przypadku gdy przedsiębiorstwo świadczące sieci lub usługi łączności elektronicznej powiadomi ich o zamiarze zmiany warunków umowy. O wszelkich takich zmianach powiadamia się abonentów z odpowiednim wyprzedzeniem, nie krótszym niż jeden miesiąc, jednocześnie informując ich o przysługującym im prawie do wycofania się z ich umów bez ponoszenia kar, jeżeli nie zaakceptują nowych warunków. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne mogły określić formę takich powiadomień.

Przechodząc do dalszej części rozważań związanych z umowną klauzulą modyfikacyjną Sąd OKiK stanął na stanowisku, że zmiana zawartej z konsumentem umowy o świadczeniu usług telekomunikacyjnych nie jest możliwa tylko i wyłącznie w sytuacji, gdy w umowie znajduje się klauzula modyfikacyjna określająca materialnoprawne podstawy do zmiany warunków umowy. Rację ma zatem powód podnosząc, że nie w każdym przypadku dopuszczalność zmiany umowy zawartej z uwzględnieniem wzorca umownego uzależniona jest od istnienia w niej odpowiedniej klauzuli modyfikacyjnej. Odrębny od art. 384¹ k.c. przepis ustawy może stanowić alternatywne wobec klauzuli modyfikacyjnej źródło uprawniające do wprowadzenia zmiany uregulowanej w tym przepisie. W niniejszej sprawie uprawnienie do zmiany umowy wynika z przepisu art. 61 Pt. Jeżeli taka zmiana dokonywana jest na podstawie konkretnego postanowienia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych wprowadzającego klauzulę

modyfikacyjną, to wówczas nie ma zastosowania art. 61 Pt, ponieważ zmiana cen usług nie może być wtedy uznana za zmianę warunków umowy w oparciu o art. 61 Pt. Z kolei w przypadku braku w umowie klauzuli modyfikacyjnej, przez co należy rozumieć także jej zbytnią ogólnikowość lub blankietowy charakter, jednostronna zmiana warunków umowy przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego jest dopuszczalna, pod warunkiem zachowania przez niego wymogów przewidzianych w art. 61 Pt i właśnie taka sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie. W związku z tym, mimo że klauzula modyfikacyjna z Regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych, w brzmieniu „Operator zastrzega sobie prawo do zmiany cen usług telekomunikacyjnych w trakcie trwania umowy z zachowaniem warunków w przepisach powszechnie obowiązującego prawa i umowy” ma, zdaniem Sądu, zbyt ogólny charakter, nie ma to znaczenia dla oceny zgodności z prawem postępowania powoda.

W przedstawionym stanie rzeczy Sąd działając na podstawie art. 479^{31a} § 3 k.p.c. uchylił zaskarżoną decyzję.

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do jego wyniku w oparciu o art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c. Na koszty te po stronie powoda złożyły się pierwszej instancji: opłata od odwołania w kwocie 1000 zł, wynagrodzenie radcy prawnego według norm przepisanych tj. kwota 1440 zł określona w § 13 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania tj. 29 stycznia 2016 r. oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, w drugiej instancji: wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 540 zł określone w § 10 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia apelacji przez pozwanego tj. w dniu 25 czerwca 2018 r.

Sędzia SO Andrzej Turliński